

Esiopetuksen oppilaaksioton perusteet, prosessi ja esiopetusryhmät lukuvuodelle 2025-2026

Opetvarh 16.01.2025 § 8
9/12.00.01/2025

Valmistelija Sivistysjohtaja Virpi Risteelä

Esiopetuksen järjestäminen

Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta (Perusopetuslaki 4 §). Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin. Esiopetus on suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatus- ja opetustoimintaa. Lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Iin kunnassa esiopetusta annetaan koulujen ja varhaiskasvatuksen yhteydessä. Esiopetus on asiakkaalle maksutonta sekä kunnallisessa että yksityisessä päiväkodissa ja kouluilla.

Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia, että toteutettavassa opetuksessa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja hyväksytyä opetussuunnitelmaa ja että toiminta on laadukasta, monipuolista ja mahdollisuuksia luovaa. Järjestämisestä koskevissa periaatteissa tulee toteutua yhdenvertaisuus, mahdollisuudet tukea jokaista esioppilasta hänen tarvitsemallaan tavalla sekä eheä ja laadukas kasvun ja oppimisen polku.

Esiopetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden esiopetusmatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta opetuksen järjestäjänä linjaa ja päättää esiopetuksen järjestämisestä ja siihen liittyvistä periaatteista.

Esiopetuksen painopiste on viime vuosina siirtynyt vahvasti varhaiskasvatukseen. Tähän johtavia syitä ovat esimerkiksi täydentävän varhaiskasvatuksen laki- ja hintamuutokset. Lisää esiopetuksen järjestämisen laajempaa tarkastelua on tehty toimintakauden 2024 aikana ja osana palvelusuunnitelmatyötä.

Esiopetusta saavalle oppilaalle osoitetaan esiopetuksen järjestämispaikaksi koulu tai varhaiskasvatuksen yksikkö, johon sovelletaan lähikoulun periaatetta. Opetuksen laadun varmistamiseksi opetuksen järjestäjä edellyttää esiopetukseen osoitetun henkilöstön riittävää ammattipätevyyttä, soveltuvia välineitä ja tiloja, opetussuunnitelman noudattamista ja yhteistyötä alueen toimijoiden, nivelvaiheiden prosessien ja tukihenkilöstön kanssa. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa oppilaan opetuksen järjestämispaikkaa. (Perusopetuslaki 6 §). Lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti esiopetuksen ryhmän vähimmäiskokona pidetään seitsemää (7) esioppilasta. Esioppilaita ja perusopetuksen alkuopetuksen oppilaita voidaan myös opettaa yhdistetyssä ryhmässä, mikäli se on opetuksen järjestäjän mielestä tarkoituksenmukaista.

Esiopetusvalintoihin vaikuttavat yksikkökohtaisesti useat eri tekijät (esiopetuksen lisäksi tarvittavan varhaiskasvatuksen laajuus ja erityistarpeet, yksikön sijainti, käytävissä olevien varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen määrä ja niiden ikärakenne, sisaruskytkennät sekä varhaiskasvatukseen liittyvä subjektiivinen oikeus saada paikka tietyn ajan kuluessa).

Kouluilla järjestettävään esiopetukseen vaikuttavat esimerkiksi tilat, henkilöstö ja muut opetusryhmät. Opetuksen järjestäjä muodostaa esiopetuksen ryhmät tarkoituksenmukaisesti kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköihin. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää vuosittain tammikuulla, mitkä yksiköt ja ryhmät järjestävät esiopetusta seuraavalla toimintakaudella.

Koulukuljetus kuusivuotiaille esioppilaille järjestetään, mikäli matka kotoa esiopetuksen järjestämispaikkaan on yli kolme kilometriä tai matka katsotaan oppilaan ikä, kehitystaso tai tien vaarallisuus huomioiden lapselle liian rasittavaksi tai vaaralliseksi. Matkan vaarallisuutta arvioidaan Koululiitu - menetelmällä. Huoltaja voi tarkistaa koulumatkoihin liittyvän Koululiitu - arvioinnin kunnan verkkosivuilta. Mikäli matka on alle kolme kilometriä, huoltajan tulee hakea maksutonta koulumatkaetuutta Wilma - järjestelmässä ja liittää hakemukseen tarvittavat asiantuntijalausunnat.

Esiopetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden koulumatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Koulumatkoista ja maksuttomasta esiopetukseen kuljettamisesta on kerrottu ja linjattu lin kunnan koulukuljetusohjeessa.

Esioppilaaksioton periaatteet

Esioppilaita ovat esiopetusikäiset eli vuoden 2025 aikana kuusi vuotta täyttävät. Esiopetus on velvoittavaa. Jos lapsi on ennen esiopetuksen alkamista ollut kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, pyritään esiopetuspaikka järjestämään samassa yksikössä, jos siellä järjestetään esiopetusta. Esioppilaaksiottopäätökset tehdään wilma-järjestelmään, johon huoltajille on avattu tunnukset. Päätöksen saatuaan huoltajat voivat hakea esiopetuspaikkaa myös toisesta yksiköstä toissijaisen oppilaaksioton periaatteita noudattaen, mikäli eivät halua ottaa vastaan esiopetuspaikkaa ensisijaisen päätöksen mukaisesti. Hakemus osoitetaan palveluohjaajalle. Toissijaisen oppilaaksioton kriteerit ovat samat kuin perusopetuksen oppilaaksiotossa:

Mikäli oppilaita otetaan hakemuksesta toiseen yksikköön, valitaan oppilaat seuraavassa järjestyksessä seuraavien perusteiden mukaisesti:

1. Terveystilaan liittyvä tai muu erityinen syy

Huoltajan on toimitettava asiantuntijalausunto ennen esiopetuspäätöksen tekemistä.

2. Sisarusperuste

Osoitetaan samassa osoitteessa asuvalle sisarukselle sama yksikkö, jossa vanhempi sisarus on jo asiakkaana/oppilaana päätöksentekohetkellä ja on edelleen, kun nuorempi sisarus aloittaa esiopetuksen. Tämä kohta toteutuu huoltajan pyynnöstä. Sisarusperustetta ei sovelleta esiopetusyksikköä tai lähikoulua osoitettaessa, jos sisarus on sijoitettu ko. yksikköön erityisen tuen päätöksen, erityisten valintaperusteiden perusteella tai hänet on valittu toissijaiseksi oppilaaksi.

3. Esiopetusmatka

Esiopetuksen aikaiseen kuljetukseen on oikeutettu esiopetusta saava oppilas, jolla ei ole täydentävän varhaiskasvatuksen tarvetta ja jonka esiopetusmatka ylittää kolme kilometriä. Ensin osoitetaan koulu niille esioppilaille, joiden kotipaikan lähellä on vain yksi turvallisen ja lyhyen matkan päässä oleva koulu. Muille oppilaille osoitetaan koulu siten, että koulumatkat ovat turvallisia ja että oppilaat jakautuvat lähialueen kouluihin ja ryhmiin tasapainoisesti ottaen

huomioon kouluissa ja ryhmissä vallitsevat tapauskohtaiset olosuhteet (esim. koulun tilat ja resurssit sekä ryhmän koko ja kokoonpano).

4. Muu syy

Muu syy on aina perusteltava. Muita syitä muuhun kuin osoitettuun yksikköön voivat olla esimerkiksi muutto lukuvuoden aikana.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen lasten varhaiskasvatuksesta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitetulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä.

Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluja ja vastaavasti varhaiskasvatusta järjestettäessä, että varhaiskasvatuksessa olevilla on mahdollisuus osallistua esiopetukseen (perusopetuslaki 6 §:n 1 momentti ja varhaiskasvatuslaki 11 b §). Yhteensovittamista tapahtuu sekä palvelujen sijainnin että palvelujen järjestämisaikojen suhteen. Tämä tarkoittaa sitä, että opetuspaikka määrittyy lähikouluperiaatteen ja täydentävän varhaiskasvatuksen tarpeen perusteella. Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus järjestetään varhaiskasvatuksen yksiköissä ja esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkatilannetta tarkastellaan kokonaisuutena.

Perusopetuksen kanssa yhteisissä tiloissa järjestettävä varhaiskasvatus, myös ryhmämuotoinen perhepäivähoito, voi toimia esiopetusta täydentävänä varhaiskasvatuksena, mikäli oppilaan siirtyminen esiopetuksesta varhaiskasvatukseen ei edellytä oppilaan kuljettamista ja saattelua.

Perusopetuksen esiopetusryhmiin otetaan esioppilaita, jotka eivät tarvitse täydentävää varhaiskasvatusta. Koulujen aamupäivä- ja iltapäivähoito on lakisääteisesti tarkoitettu perusopetuksen oppilaille. Hoitoa tarvitsevat esiopetuksen oppilaat ovat lakisääteisesti täydentävän varhaiskasvatuksen piirissä, eikä heitä tule sijoittaa koulujen AP/IP-ryhmiin.

Jos esioppilas vaihtaa asuinkuntaa kesken lukuvuoden, hän voi jatkaa lin kunnan esioppilaana kuluvan lukuvuoden loppuun asti, mikäli huoltaja huolehtii oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista ja asuinkunnan toimivaltainen viranomainen tämän järjestelyn hyväksyy.

Vuoden 2025 alussa esiopetuksen oppilaaksiottoa kehitetään siten, että oppilaaksiotto toteutetaan ensimmäistä kertaa perusopetuksen oppilaaksioton aikataulua ja periaatteita noudatellen, ilman huoltajille toteutettavaa erillistä hakuvaihetta. Esioppilaiden koulupolkua kehitetään siten, että samaan lähikouluun lähettäviä esiopetusyksiköitä keskitetään ja esioppilaat sijoitellaan ryhmiin, joissa on samaan lähikouluun siirtyviä tulevia koulukavereita.

Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluissa on joulukuun 2024 aikana kartoitettu lin kunnan tulevat esioppilaat väestötietoihin kirjatun kotiosoitteen, tulevan lähikoulun ja esiopetusvuoden aikaisen varhaiskasvatusarpeen perusteella. Tulevien esioppilaiden tilanteissa näkyy varhaiskasvatusasteen nousu. Yhä useammalla perheellä on tarve esiopetusvuoden aikaiselle täydentävälle varhaiskasvatukselle.

Esiopetusryhmän minimikoko seitsemän oppilasta ei täyty lukuvuoden 2025-2026 osalta Aseman koulun esiopetusryhmässä. Edellisvuonna Aseman koulun neljä esioppilasta opetettiin yhdistetyssä esiopetusryhmässä alkuopetuksen kanssa. Tulevana syksynä pelkkää esiopetusta tarvitsevia oppilaita on kartoituksen perusteella kaksi, jolloin opetusta yhdistetyssä esi- ja alkuopetuksen ryhmässä ei voida enää katsoa oppilaan etua ja oikeuksia palvelevaksi ratkaisuksi.

Toteutetun kartoituksen perusteella esiopetus tulisi seitsemän oppilaan minimiryhmäkoko noudattaen toteutumaan seuraavissa yksiköissä:

Täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsevat esioppilaat:

Kotikujan päiväkoti, 33 tulevaa esioppilasta = kaksi esiopetusryhmää
Nikkarin päiväkoti, 38 tulevaa esioppilasta = kaksi esiopetusryhmää

Jakun koulu, 7 tulevaa esioppilasta = yksi esiopetusryhmä
Kuivaniemen koulu, 12 tulevaa esioppilasta = yksi esiopetusryhmä

Jakun ja Kuivaniemen ryhmissä voi olla sekä täydentävän varhaiskasvatuksen tarvisijoita että pelkkää esiopetusta tarvitsevia. Täydentävä varhaiskasvatus mahdollistuu samassa kiinteistössä sijaitsevassa varhaiskasvatuyksikössä. Ratkaisusta ei muodostu kuljetustarvetta eikä kustannuksia lisäävää saattelua.

Ei tarvetta täydentävälle varhaiskasvatukselle:

Haminan koulu, 7-10 tulevaa esioppilasta = yksi esiopetusryhmä

Haminan koulun ja Kotikujan päiväkodin yksiköiden välillä on mahdollista järjestää kaksi esiopetusvuotta suorittaville oppilaille (pidennetty oppivelvollisuus, esiopetuksen kertaaminen) esiopetus koulun yksikössä ja täydentävä varhaiskasvatus päiväkodin yksikössä. Tällaisessa tapauksessa käytetään erityistä harkintaa. Poikkeus koskee ainoastaan oppilaita, joiden kohdalla on kyse toisen esiopetusvuoden ratkaisusta ja päätös ratkaistaan oppilaan tukimuotona.

1. mikäli erityispedagogisesti ja moniammatillisesti arvioidaan, että esioppilaan etu on siirtyä toiseksi esiopetusvuodekseen koulun toimintaympäristöön ja samalla oppilaalla on edelleen täydentävän varhaiskasvatuksen tarve, voi opetuksen järjestäjä osoittaa ensisijaiseksi esiopetuspaikaksi myös Haminan koulun esiopetuksen.
2. saattelusta täydentävän varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen välillä ei muodostu kuljetuksen tarvetta eikä saatteluun liittyviä kustannuksia
3. tämä oikeus ei koske toissijaista oppilaaksiottoa
4. tilanteessa arvioidaan miksi tuen toteutumisen näkökulmasta oppilaan etu siirtyä kouluympäristöön on vahvempi näkökanta kuin kuormitus, joka tuen tarpeiselle esioppilaalle muodostuu esiopetuksen ja täydentävän varhaiskasvatuksen välisistä siirtymistä
5. varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja tuen koordinaattori laativat asiasta kirjallisen esityksen sivistysjohtajan harkittavaksi
6. sivistysjohtaja ja yksiköiden esihenkilöt käyttävät asiassa kokonaisharkintaa ennen päätöksen tekemistä
7. ratkaisu on tukitoimi ja se kirjataan esioppilaan yksilökohtaisen tuen päätökseen
8. saattelu yksiköiden välillä on ohjaaja/avustamispalvelua ja se kirjataan esioppilaan yksilökohtaisen tuen päätökseen
9. lisäksi päätöstä tehtäessä on hyvä olla tiedossa täydentävän varhaiskasvatustarpeen laajuus, jotta samalla voidaan arvioida muodostuuko

oppilaalle oikeus esiopetuskuljetukseen (esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilas ei tarvitse täydentävää varhaiskasvatusta aamuun ja saapuu kotoa suoraan esiopetukseen).

Yksityisten palveluntuottajien järjestämä esiopetus:

Yksityisessä Pilke Tahdissa esiopetus ei tule toteutumaan lukuvuonna 2025-2026. Yksityisessä Tikkaskodit Oy:n yksiköissä on tällä hetkellä sisällä asiakkaana noin neljännes lin kunnan tulevista esiopetusikäisistä oppilaista. Esiopetuksen järjestäminen palvelusetelillä ei ole perusopetuslain mukainen vaihtoehto.

Esiopetuksen järjestämisvastuu on kunnalla ja osana esiopetusuudistusta esitetään yksityisten osalta siirtymistä kunnan ylläpitämään esiopetukseen, jota yksityinen palveluntuottaja ostopalveluna tuottaa. Esiopetushankinta yksityisiltä palveluntuottajilta tuodaan lautakuntaan myöhemmin erillisenä asiana. Esiopetuksen hankinnan hankintalain mukainen prosessi on tässä vaiheessa vielä kesken.

Oppilaaksioton prosessi lukuvuodelle 2025-2026

1. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden palveluohjaus on kartoittanut tulevien esioppilaiden väestörekisteriin merkityn virallisen kotiosoitteen marras-joulukuulla 2024.
2. Palveluohjaus on jakanut esioppilaat kotiosoitteen ja tämän hetkisen varhaiskasvatustarpeen mukaisesti alustavasti yksiköittäin. Jako on suoritettu seuraavin periaattein:
  - a) Täydentävän varhaiskasvatuksen tarve. Esiopetuspaikan määrittelyssä on huomioitu, missä yksikössä lapsi on tällä hetkellä. Mikäli samassa yksikössä ei ole tulevaan lähikouluun siirtyviä lapsia, suositetaan perheelle siirtymistä esiopetusvuodeksi yksikköön ja ryhmään, jonne muut samaan lähikouluun siirtyvät lapset on ryhmitelty. Tällaisessa tilanteessa perhe on saanut/saa soiton palveluohjauksesta.
  - b) Kaveriperuste. Esioppilaat on pyritty sijoittamaan sellaiseen esiopetusyksikköön, jossa on samaan lähikouluun siirtyviä tulevia koulukavereita.
  - c) Esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheyhteistyön mahdollistaminen. Esiopetusyksiköt keskitetään siten, että tietyt yksiköt lähettävät oppilaita tiettyihin kouluihin. Tilanne tarkistetaan vuosittain. Tällä mahdollistetaan se, että yhteen kouluun siirtyviä oppilaita on keskitetysti vain muutamissa yksiköissä. Tällöin pystytään toteuttamaan oppilaiden ryhmäyttäminen ja yhteistyö tulevaan lähikouluun entistä paremmin.
3. Esioppilaiden huoltajille pidetään esiopetusinfo tammikuun loppuun mennessä.
4. Esiopetuksen henkilöstölle pidetään esiopetusinfo helmikuun alussa.
5. Esioppilaiden huoltajille lähetetään kirjepostina wilma-tunnukset ja tiedote esiopetuksen oppilaaksiotosta tammi-helmikuun vaihteessa.
6. Palveluohjaaja lähettää esiopetusryhmien nimilistat yksiköiden esihenkilöille. Esihenkilöt tekevät oppilaaksiottopäätöksen wilma-järjestelmässä 12.2. mennessä.

7. Tuen tarpeen perusteella sijoitettavien oppilaiden osalta oppilaaksi ottaminen ratkaistaan yhdessä huoltajien ja moniammatillisen yhteistyöryhmän kanssa.
8. Mikäli huoltaja haluaa toiseen yksikköön, tekee hän wilmassa hakemuksen toissijaiseen yksikköön 28.2. mennessä. Hakemus osoitetaan palveluohjaajalle. Päätökset toissijaisista hakemuksista tehdään 16.3. mennessä.
9. Esiopetusryhmien oppilaat ovat vahvistuneet kokonaisuudessaan 16.3. mennessä. Tulevan toimintakauden suunnittelu, yksiköiden välinen nivelvaiheen yhteistyö ja tukeen liittyvät järjestelyt voidaan aloittaa. Esioppilaille ja heidän huoltajilleen järjestetään mahdollisuus tutustumiseen.
10. Täydentävään varhaiskasvatukseen haetaan 31.3. mennessä. Esihenkilö tekee päätöksen täydentävästä varhaiskasvatuksesta Daisy-järjestelmään 30.4. mennessä.
11. Koulukuljetus kuusivuotiaille esioppilaille järjestetään, mikäli matka kotoa esiopetuksen järjestämispaikkaan on yli kolme kilometriä tai matka katsotaan oppilaan ikä, kehitystaso tai tien vaarallisuus huomioiden lapselle liian rasittavaksi tai vaaralliseksi. Matkan vaarallisuutta arvioidaan Koululiitu -menetelmällä. Näissä tapauksissa kuljetuspäätös myönnetään suoraan, eikä huoltajan tarvitse sitä erikseen hakea.

Mikäli matka on alle kolme kilometriä ja huoltaja hakee harkinnanvaraista maksutonta koulumatkaetuutta Wilma-järjestelmässä tarvittavine asiantuntijalausuntoineen, tulee hänen hakea kuljetusta 31.5. mennessä.
12. Kuljetuspäätökset ovat huoltajien nähtävillä wilma-järjestelmään viimeistään 19.6. mennessä. Myönteisen kuljetuspäätöksen saaneiden lasten nimilista ilmoitetaan 19.6. mennessä myös yksiköiden johtajille ja kuljetusryrittäjille.
13. Kuljetusaikataulut ilmoitetaan huoltajille ja yksiköiden esihenkilöille heti kuljetusryittäjien laadittua tulevan syksyn aikataulun. Tavoitteena on, että alkavan syksyn kuljetusaikataulut olisivat kaikilla osapuolilla tiedossa 4.8.2025.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Risteelä Virpi Iin kunta
Päätösesitys	Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää hyväksyä esiopetuksen oppilaaksioton periaatteet, kunnallisissa yksiköissä toteutuvat ryhmät ja prosessin esitetyllä tavalla lukuvuodeksi 2025-2026.
Päätös	Muutettu päätösesitys Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta päättää hyväksyä esiopetuksen oppilaaksioton periaatteet, kunnallisissa yksiköissä toteutuvat ryhmät ja prosessin esitetyllä tavalla lukuvuodeksi 2025-2026. Lisäksi lautakunta päättää, että 16.1.2025 alkaen Haminan koulun ja Kotikujan päiväkodin välillä on mahdollista järjestää koulun esioppilaille täydentävän varhaiskasvatuksen palvelut Kotikujan päiväkodilla. Saattelusta yksiköiden välillä ei synny kuljetuksen tarvetta eikä lisäkustannuksia. Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.